

KEPIMPINAN ISLAM DALAM CABARAN EMPAT DIMENSI

Editor
SITI RAHMAH AWANG
ANIS MALIK THOHA

UTM
UNIVERSITI TEKNOLOGI MALAYSIA

KEPIMPINAN ISLAM DALAM CABARAN EMPAT DIMENSI

Kepimpinan Islam dalam Cabaran Empat Dimensi mengetengahkan gagasan kepimpinan berteraskan nilai Islam dalam menghadapi dunia moden yang penuh dengan cabaran dan ketidaktentuan. Berinspirasi Surah al-Qasas ayat 26 serta berpandukan al-Quran dan as-Sunnah, karya ini menegaskan bahawa kepimpinan merupakan amanah Ilahi yang menuntut sifat adil, berwibawa dan berintegriti. Antara aspek penting yang dibincangkan ialah fleksibiliti dan kemampuan adaptasi, iaitu keupayaan seorang pemimpin menyesuaikan diri dengan perubahan serta membuat keputusan yang tepat berdasarkan konteks semasa. Konsep *al-Quwwah* (kekuatan) turut dibincangkan sebagai keupayaan penting yang diperlukan untuk mendepani cabaran era dinamik masa kini yang dicirikan oleh empat cabaran utama — *Volatility, Uncertainty, Complexity* dan *Ambiguity* (VUCA). Cabaran ini menuntut keseimbangan kekuatan mental, emosi, spiritual dan fizikal agar kepimpinan Islam kekal teguh dan berkesan. Selain itu, karya ini menekankan kepentingan penguasaan dalam kewangan Islam dan pengurusan strategik Islam sebagai asas kepada tadbir urus yang telus, beretika dan berlandaskan prinsip keadilan sosial. Pemimpin Islam juga diseru untuk memainkan peranan aktif dalam memupuk kesatuan dan kesejahteraan masyarakat, demi manfaat bersama organisasi, ummah dan negara. Ditulis dengan pendekatan reflektif dan berasaskan nilai, buku ini sesuai untuk pemimpin organisasi, pentadbir awam, ahli akademik, pendidik, pelajar dalam bidang pengurusan dan pengajian Islam, serta semua yang ingin memahami dan menghayati konsep kepimpinan berasaskan iman, hikmah dan amanah.

UTM
UNIVERSITI TEKNOLOGI MALAYSIA

Divisi
UTM Press

UNISSA
Press

UTM PRESS

ISBN 978-983-52-2152-1

9 789835 221521

RM50.00

The background of the slide is a photograph of a mosque's interior, showing a series of pointed arches receding into the distance. The image is overlaid with a semi-transparent blue filter. On the right side, there are faint, light blue geometric line drawings of rectangles and squares. The title text is centered in the upper half of the image.

KEPIMPINAN ISLAM DALAM CABARAN EMPAT DIMENSI

KEPIMPINAN ISLAM DALAM CABARAN EMPAT DIMENSI

Editor
**SITI RAHMAH AWANG
ANIS MALIK THOHA**

Penerbit
UTM Press

www.penerbit.utm.my

2026

Edisi Pertama 2026

© **PENERBIT UTM PRESS & UNISSA PRESS** 2026

Hak cipta terpelihara. Tiada dibenarkan mengeluarkan ulang mana-mana bahagian artikel, ilustrasi, dan isi kandungan buku ini dalam apa juga bentuk dan cara apa jua sama ada dengan cara elektronik, fotokopi, mekanikal, atau cara lain sebelum mendapat izin bertulis daripada Universiti Teknologi Malaysia, Malaysia dan Universiti Islam Sultan Sharif Ali, Brunei Darussalam.

Editor: **SITI RAHMAH AWANG & ANIS MALIK THOHA**

Editor Penyelaras: **MAZLAN SAID**

Pereka Kulit: **FAHAMIN ABDUL GHANI**

Diatur huruf oleh:

MAZLAN SAID

Penerbit UTM Press

UNIVERSITI TEKNOLOGI MALAYSIA

81310 UTM Johor Bahru

Johor Darul Ta'zim, MALAYSIA

Diterbitkan di Malaysia oleh:

PENERBIT UTM PRESS

UNIVERSITI TEKNOLOGI MALAYSIA

81310 UTM Johor Bahru

Johor Darul Ta'zim, MALAYSIA

(Ahli Majlis Penerbitan Ilmiah Malaysia

(MAPIM) dan Persatuan Penerbit Buku

Malaysia (MABOPA) no. keahlian 9101)

Diterbitkan di Brunei Darussalam oleh:

UNISSA PRESS

UNIVERSITI ISLAM SULTAN

SHARIF ALI

Simpang 347, Jalan Pasar Gadong

Gadong BE1310

BRUNEI DARUSSALAM

ISBN: 978-99984-57-01-0

Dicetak di Malaysia oleh:

JASAMAX ENTERPRISE

No.16, Jalan Kebudayaan 2 Taman Universiti

81300 Skudai

Johor Darul Ta'zim

MALAYSIA

Data Pengkatalogan-dalam-Penerbitan

Perpustakaan Negara Malaysia

Rekod katalog untuk buku ini boleh didapati dari

Perpustakaan Negara Malaysia

ISBN 978-983-52-2152-1

KANDUNGAN

<i>Penyumbang</i>		<i>vii</i>
<i>Prakata</i>		<i>ix</i>
BAB 1	CABARAN KEPIMPINAN ISLAMIK DALAM ERA SEMASA	1
	<i>Siti Rahmah Awang dan Anis Malik Thoha</i>	
BAB 2	ADAPTASI KEPIMPINAN ISLAM SEBAGAI SEORANG KHALIFAH	25
	<i>Muhammad Talhah Ajmain @ Jima'ain dan Wan Abdul Rahman Wan Ibrisam Fikry</i>	
BAB 3	PENDEKATAN KONSEP AL-QUWWAH DALAM KEPIMPINAN HOLISTIK DI ERA VUCA	41
	<i>Siti Rahmah Awang, Nur Sofia Nabila Alimin, dan Tahir Ahmad</i>	
BAB 4	KOMPETENSI ILMU KEWANGAN ISLAM UNTUK PEMIMPIN	65
	<i>Razli Ramli dan Rafidah Othman</i>	
BAB 5	PRINSIP PENGURUSAN STRATEGIK ISLAM	99
	<i>Hussain Othman</i>	

BAB 6	PERANAN PEMIMPIN KESATUAN SEKERJA DARI PERSPEKTIF ISLAM	141
	<i>Farawahida Mohd Yusof, Fadillah Ismail, Zulkifli Khair, dan Siti Nur Hadis A. Rahman</i>	
INDEX		163

PENYUMBANG

Anis Malik Thoha *Fakulti Usuluddin, Universiti Islam Sultan Sharif Ali, Brunei*

Fadillah Ismail *Fakulti Pengurusan Teknologi dan Perniagaan, Universiti Tun Hussein Onn Malaysia, Batu Pahat, Malaysia*

Farawahida Mohd Yusof *Akademi Tamadun Islam, Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan, Universiti Teknologi Malaysia, Johor Bahru, Malaysia*

Hussain Othman *Fakulti Pengurusan Pembangunan Islam, Universiti Islam Sultan Sharif Ali, Brunei*

Muhammad Talhah Ajmain @ Jima'ain *Akademi Tamadun Islam, Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan, Universiti Teknologi Malaysia, Johor Bahru, Malaysia*

Nur Sofia Nabila Alimin *Fakulti Pengurusan Industri, Universiti Malaysia Pahang al-Sultan Abdullah, Pekan, Malaysia*

Rafidah Othman *Sekolah Perniagaan Antarabangsa Azman Hashim, Universiti Teknologi Malaysia, Kuala Lumpur, Malaysia*

Razli Ramli *Sekolah Perniagaan Antarabangsa Azman Hashim, Universiti Teknologi Malaysia, Kuala Lumpur, Malaysia*

Siti Nur Hadis A. Rahman *Akademi Tamadun Islam, Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan, Universiti Teknologi Malaysia, Johor Bahru, Malaysia*

Siti Rahmah Awang *Fakulti Pengurusan, Universiti Teknologi Malaysia, Johor Bahru, Malaysia*

Tahir Ahmad *Persatuan Sains Matematik Malaysia, Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi, Malaysia*

Wan Abdul Rahman Wan Ibrisam Fikry *Akademi Tamadun Islam, Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan, Universiti Teknologi Malaysia, Johor Bahru, Malaysia*

Zulkifli Khair *Sekolah Pembangunan Sumber Manusia dan Psikologi, Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan, Universiti Teknologi Malaysia, Johor Bahru, Malaysia*

PRAKATA

Buku ini merupakan hasil kerjasama antara dua institusi pengajian tinggi, iaitu Universiti Teknologi Malaysia (UTM) dan Universiti Islam Sultan Sharif Ali (UNISSA), Brunei.

Topik *Kepimpinan Islam dalam Cabaran Empat Dimensi* yang diketengahkan dalam buku ini membincangkan aspek penting dalam bidang pengurusan, perniagaan serta pentadbiran Islam di dua negara yang mempunyai kepelbagaian etnik, di mana Islam diangkat sebagai agama rasmi. Kefahaman dan keharmonian antara pelbagai etnik amatlah penting bagi membina motivasi, sekali gus mewujudkan persekitaran kerja yang kondusif, produktif, sihat dan berdaya saing.

Buku ini ditulis dengan tujuan untuk mengupas keperluan kepimpinan Islam dalam konteks organisasi, berpandukan al-Quran dan as-Sunnah. Sebanyak enam tajuk utama dibincangkan, merangkumi pelbagai aspek penting kepimpinan Islam dalam menghadapi cabaran semasa. Antaranya termasuk adaptasi kepimpinan berasaskan gaya para rasul, konsep *al-Quwwah* dalam kepimpinan holistik, kompetensi dalam bidang kewangan Islam, prinsip Islam dalam pengurusan strategik organisasi dan perniagaan, serta peranan pemimpin kesatuan kerja dalam menangani konflik pekerja untuk memelihara hubungan baik dan prestasi organisasi.

Kami berharap buku ini dapat memberikan manfaat yang luas kepada para pembaca serta mendorong lahirnya pandangan dan saranan kritis khususnya daripada mereka yang terlibat dalam bidang kepimpinan, pengurusan, perniagaan dan pengajian Islam.

Setinggi-tinggi penghargaan diucapkan kepada semua pihak yang telah memberikan sokongan dan dorongan dalam penerbitan buku ini, khususnya warga Jabatan Timbalan Naib Canselor (Penyelidikan dan

Inovasi) UTM, Penerbit UTM Press dan Penerbit UNISSA. Semoga buku ini menjadi sumber inspirasi dan panduan kepada para pembaca untuk memperkuat peranan kepemimpinan berdasarkan nilai-nilai Islam yang mulia.

Siti Rahmah Awang

Universiti Teknologi Malaysia, Malaysia

Anis Malik Thoha

Universiti Islam Sultan Sharif Ali, Brunei

2026